

VERLIES EN VERSPILLING IN DE VOEDSELKETEN

Afdeling Monitoring en Studie

Het wereldwijde verlies aan eetbaar voedsel wordt geschat op een derde van de totale voedselproductie of 1,3 miljard ton voedsel. In de EU wordt het totale voedselverlies (eetbaar en niet-eetbaar) op circa 89 miljoen ton geraamd. Het aandeel van België daarin bedraagt 3,6 miljoen ton, waarvoor vooral de voedingsindustrie en de huishoudens verantwoordelijk zijn. De Vlaamse primaire sector (landbouw en visserij) noteert een verlies van tussen de 534.000 ton en de 817.000 ton voedselgrondstoffen. Dat blijkt uit het pas verschenen rapport Verlies en verspilling in de voedselketen.

Een wereldwijd probleem in de hele voedselketen

Voedselverlies is een probleem in elke schakel van de voedselketen en heeft verschillende oorzaken. Rijkere landen hebben meer verlies op het einde van de keten, terwijl in armere regio's het verlies vooral zit in het begin van de keten. Verliezen hebben onder meer te maken met oogstverliezen, veesterfte en kwaliteitseisen in de productie, procesverliezen en verpakking in de verwerking en voorraadbeheer en vraagvoorspelling, marketingstrategieën, esthetische overwegingen en houdbaarheid in de distributie. Voedingsdiensten kampen met portiegrootte, problemen bij vraag en voorraad, keukenmanagement en andere omgevingsfactoren. Oorzaken van voedselverlies in huishoudens zijn o.a. de prijs van voedsel, bewustzijn, kennis en vaardigheden, portiegrootte, houdbaarheid, persoonlijke voorkeuren en socio-economische factoren.

Verlies van voedsel is vanuit ethisch perspectief onaanvaardbaar. Een op de zeven mensen wereldwijd is ondervoed en tegen 2050 zullen we 2 miljard extra mensen moeten voeden. Daarnaast is het verlies aan voedsel ook een verdoken milieuprobleem. Verlies aan voedsel staat gelijk aan verlies van schaarse grondstoffen die gebruikt zijn om het voedsel te produceren.

Verlies in Vlaamse primaire sector in kaart gebracht

In het rapport zijn verliesposten en verliespercentages voor de Vlaamse primaire sector geïnventariseerd. Het grootste verlies in de veehouderij is sterfte van vee (in totaal een verlies van 66.000 ton). Verlies van melk in de melkveehouderij is relatief klein in verhouding tot de totale productie (minder dan 1 %) en bedraagt slechts 19 miljoen liter melk (voornamelijk door mastitis of uierontsteking). Het verlies aan eieren is zeer beperkt. De visserij kampt met een groot verlies. Bijvangst en teruggooi zijn goed voor een kwart van de totale vangst. Er is ook een klein verlies door interventie in de markt (1 à 3 %). Binnen de akkerbouw is er weinig verlies aan granen en suikerbieten (minder dan 4 %), maar scoort de aardappeltak slechter (vooral rooi- en sorteerverliezen). Verliezen in de tuinbouw variëren sterk naargelang van de bedrijfstak en de mate waarin verliesposten zich manifesteren en zitten tussen een minimum van haast 0 % (bepaalde groenten in openlucht) en een maximum van 30 % van de productie (maximumverlies bij kersen). Het verlies op het niveau van de veilingen is relatief beperkt (minder dan 1 % van totale aanvoer) met 3.627 ton verlies voor menselijke consumptie. Binnen de primaire sector zijn de verliespercentages aan de lage kant, al zijn er in bepaalde sectoren nog mogelijkheden om het verlies terug te dringen.

Aanbevelingen

Er is duidelijk nood aan een verdere kwantificering van voedselverlies en aan onderzoek naar de achterliggende oorzaken van verlies. Het thema voedselverlies zal een belangrijke rol spelen in het voedseldebat van de toekomst. De inventarisatie van verlies in de primaire sector kan de basis vormen voor verder onderzoek om die verliezen maximaal terug te dringen of, waar dat niet haalbaar blijkt, optimaal te valoriseren.

Voedselverlies op de beleidsagenda

In april 2011 gaf Vlaams minister-president en minister van landbouw Kris Peeters zijn administratie de opdracht om het verlies en de verspilling in de voedselketen te onderzoeken. Een interdepartementale werkgroep coördineert de verschillende overheidsinitiatieven. Lopende studieprojecten, waarvan dit rapport er één is, moeten cijfers voor de verschillende schakels uit de voedselketen opleveren. De andere sectoren worden momenteel onderzocht door OVAM, de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij. Alle informatie over voedselverlies in Vlaanderen wordt gebundeld op de pagina www.vlaanderen.be/landbouw/voedselverlies.

Meer informatie

U kunt het rapport raadplegen en bestellen op de [website van Landbouw en Visserij](#). Voor meer informatie kunt u terecht bij kris.roels@lv.vlaanderen.be (02/552 78 24).